

GRÖPE, n. ell. m. sing. Gröpad säd.

GRÖPPA, f. 1. (af *Grop*) Liten grop på vinterväg, der det ifrån början varit någon liten ojämnhet, som genom slädarnes allt djupare nedskärande ökats.

GRÖPPIG, a. 2. *G. väg*, full med gröppor.

GRÖPQVARN, f. 2. Qvarn, hvarpå säd eller malt gröpes.

GRÖT, m. 2. 1) Ett slags mat, tillredd genom kokning af mjöl eller gryn i vatten eller mjölk, och efter de olika beståndsdelarna kallad Vatten-, Mjöl-, Gryn-, Rågmjöl-, Hafre-, Bohvete-, Risgryns-, Sötgröt, m. m. *Koka, äta g.* (Fig. talesätt) *Hafva g. i munnen*, tala oredigt, obegripligt, liksom hade man gröt i munnen. *Het på g-en*, öfverdrifvet lysten efter något; fallen för att öfverila sig, het, hetsig, hellefrad. *Gå omkring en sak, som katten omkring het g.*, med största försigtighet känna sig före; tala ganska varsamt och genom omsvep om något; icke våga gå rakt på saken, utan bruka omvägar. (Ordspr.) *Ge bonden g., så vet han, hvad han får*, hvar och en förstår bäst att värdera det, han är van vid; man bör rätta sig efter hvars och ens olika bildningsgrad. — 2) Sönderkokad massa af ett ämne. Kallas oftare Mos. *Det är, blir som en g.* — 3) (kir.) Hoprörd massa af ett eller flera ämnen, till tjockleken liknande en gröt, och begagnad till omslag på yttre delar af kroppen.

GRÖTA IHOP, se *Hopgröta*. — *G. sig*, v. r. Blifva grötig.

GRÖTAKTIG, a. 2. Som liknar gröt. — *Grötaktighet*, f. 3.

GRÖTFÄT, n. 5. Fat, som innehåller gröt.

GRÖTGRYTA, f. 1. Gryta, hvari gröt kokas eller blifvit kokt, eller som begagnas att koka gröt uti.

GRÖTIG, a. 2. 1) Se *Grötaktig*. — 2) (fig. fam.) Oredig. *G-t tal. G. stil.* — *Grötighet*, f. 3.

GRÖTIGT, adv. (fig. fam.) Oredigt, otydligt. *Tala, skriva g.*

GRÖTMUN, m. 2. pl. — *munnar*. (fig. fam.) En, som talar oredigt, liksom hade han gröt i munnen.

GRÖTMYNDIG, a. 2. (fam.) Säges om en dum och upplåst person, som gerna vill visa sig myndig och befällande. *En g. tjensteman. Göra sig g.*, vilja visa sin myndighet. Brukas äfven någon gång om sak, t. ex.: *Tala i g. ton.*

GRÖTMYNDIGHET, f. 3. (fam.) Egenskapen, att vara grötmyndig.

GRÖTMYNDIGT, adv. (fam.) På ett grötmyndigt sätt, i en grötmyndig ton. *Tala g.*

GRÖTOMSLAG, n. 5. En mjuk gröt- eller deglik massa, som, utbredd på linne, lägges öfver någon kroppsdell för ett bestämdt ändamål.

GUAJACHARTS, guajäckhårts, n. sing. Se under *Guajacträd*.

GUAJACIN, --- si'n, n. sing. (kem.) Eget kristalliserande ämne i Guajacträdet.

GUAJACTRÄD, guajäckträd, n. 5. Vestindiskt träd, som har ett hårdt, vällyktande virke, kalladt Pockenhol, och lemnar en i medicinen brukad kåda eller Guajacharts. *Guajacum officinale*.

GUANO, -áno, m. sing. (egentl. peruan. *Huano*, dynga) En ganska kraftig gödsel, bestående i fågelspillning, som sedan årtusenden tillbaka i hela läger är hopad på Chiloe-öarna och isynnerhet på en ö nära staden Arica.

GUANUCO, --núco, m. Se *Hjortkamel*.

GUBBAKTIG, a. 2. 1) Som till utseende eller skick, sätt, väsende liknar en gubbe. *En g. karl.* — 2) (om sak) Som liknar någon af gubbars utmärkande egenskaper. *Ett g-t väsende, skick.*

GUBBAKTIGHET, f. 3. Egenskapen att vara gubbaktig.

GUBBAKTIGT, adv. På ett gubbaktigt sätt, likt en gubbe. *Tala, gå, bete sig g.*

GUBBE, m. 2. pl. *gubbar*. 1) Gammal man. *G. är den, hvars krafter af ålder börjat aftaga. Blifva g. i förtid.* — 2) (fam.) Äkta man. *Min g. lilla! sade frun till sin man.* — 3) Brukas i förtrolig, sarkastisk eller hotande ton till personer af mankön, äfven stundom skämtvis till barn. *Se så, min g., kom nu och tag ett glas. Du låter bli det, min g. lilla. Kom hit, min g. lilla, skall du få namn.*

Anm. *Gubbe* anses af Ihre böra härledas från det gamla *Gumme*, man.

GUBBLIK, a. 2. Se *Gubbaktig*.

GUBBLIKHET, f. 3. Se *Gubbaktighet*.

GUBBLIKT, adv. Se *Gubbaktigt*.

GUBBSTOL, m. 2. (fam.) Se *Länstol*.

GUBBSTRUFF, m. 2. (fam. föraktl.) Struntgubbe.

GUBBTÄNDER, f. 3. pl. (bot.) Se *Gigalsarter*.

GUBBVÄSEN, n. 5. sing. (fam.) Gubbaktigt skick, sätt, väsen.

GUBEVAR! -- värrs. Interjektion, sammandragen af *Gud bevara oss!* Brukas allmänt i talspråket, för att beteckna flera, helt olika känslor och sinnesrörelser, i samma mening som *Bevars!* men har mer eftertryck än detta. Man säger äfv. *Bevars Gud!* Jemför *Bevars!*

GUCKU, se *Kuku*.

GUCKUSKOR, gückuskór, m. 3. pl. Se *Tof-felblomma*.

GUD, m. 2. 1) (utan plur.) Det högsta väsendet, som skapat himmel och jord. *Det finnes blott en G. är en ande, ett osynligt väsende med alla de högsta fullkomligheter. Tro på G. Förneka G.* I motsats till hedendomens gudar, säges: *Den sanne G-en, de kristnes G. är treenig. G. Fader, G. Son, och G. den Helige Ande. G-s son, Jesus Christus. En G-s man. Tjenare, en prest; äfv. en from man. (Fam.) En G-s vän, en god och from människa. En G-s engel, en englagod människa; äfv. barn eller qvinna, vacker som en engel. Med G-s nåde, formel, som regerande furstar sätta i sina titlar, för att dermed tillkännagifva, att de hafva sin makt endast af Gud. Om G. vill ell. vill G., talesätt, som brukas, då man talar om saker, dem man önskar, eller om något, som man ämnar göra. Man säger äfv. i samma mening: *Med G-s hjelp. Gifve G.* ell. *G. gifve, att . . .!* talesätt, som uttrycker en önskan, t. ex.: *Gifve G., att allt måtte gå väl!* *G. bevara* (mig, dig, oss &c.)! uttryck, hvarigenom man tillkännagifver sin fruktan, afsky för något, t. ex.: *G. bevara mig* (dig, oss &c.) *för en sådan olycka!* (*G. bevara oss sammandrages ofta i talspråket till Gud bevars!* ell. *Bevars Gud!* *Gubevars!* ell. *Bevars!* se vidare de två sednare orden.) *G. vare mig* (dig &c.) *nådig!* utrop, när någon svår olycka inträffat ell. hotar. Man säger äfv. i samma mening *G. hjelpe oss!* *G. hjelp!* vanligt utrop, när någon nyser (härörande från Digerdöden, då nysning var ett säkert dödstecken). *G. ske lof!* *G. vare lof!* *G. vare lofvad!* *G-i lof!* talesätt, hvarigenom*